

La Femosa

evista d'opinió i informació local | ARTESA DE LLEIDA, juliol-agost de 2006 | núm. 223

Consell de redacció

Felip Domènech i Costafreda
Josep Gallart i Fernández
Francesc Gallart i Fernández
Lluís Gil i Fontanet
Ricard Pons i Pico
Maria Serra i Domènech
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró

Col·laboradors

Alternativa Ecologista d'Artesa
Cèlia Argilès i Andrés
Andreu Bergé
AMPA de l'Escola Els Til·lers
Adolf Costafreda i Castillo
Neus Falcó i Manonelles
Laura Farran i Botargues
Felip Gallart i Fernández
Josep Gallart i Fernández
Junta E.F. Intercomarcal
M. A. Navarro
Jordi Niubó i Nosas
Joan Ramon París i Oró
Ramon Serra i Batlle
Eulàlia Solà i Miró
Josep Ramon Solé i Gallart

Fotògraf

Ramon Serra i Batlle

Bateig del Griu
durant els actes
de la Festa Major

Els articles que apareixen a les
planes de La Femosa reflecteixen
únicament l'opinió de llurs signants.

2a. època.
Dipòsit Legal:
L-264-1981.

Índex

El Reportatge	4
	<i>AMPA</i>
Pòrtic	5
Actualitat Artesenca	6
	<i>Cèlia Argilès</i>
Imatges de l'actualitat artesenca	8
	<i>Ramon Serra</i>
Festa Major 2006	11
	<i>Cèlia Argilès</i>
Imatges de la Festa Major	12
	<i>Ramon Serra i Josep Gallart</i>
La cuina exòtica	18
	<i>Adolf Costafreda</i>
2on Campionat d'Escacs d'Artesa	19
	<i>Andreu Bergé</i>
Imatges del Campionat d'Escacs	20
	<i>Josep Gallart</i>
Entreteniments	22
	<i>Andreu Bergé i La Redacció</i>
Homenatge a Catalunya	23
	<i>Laura Farran</i>
La cultura de les butxaques	24
	<i>Adolf Costafreda</i>
Un viatge accidentat	25
	<i>Joan Ramon París</i>
Joan Moles i Ormella	30
	<i>Josep Gallart</i>
Resultats de l'estudi...	32
	<i>Alternativa Ecologista d'Artesa</i>
Què faries tu?	33
	<i>Yolanda Liarte</i>

EL REPORTATGE

Festa de fi de curs de l'Escola

AMPA

A hores d'ara, mentre s'està elaborant aquest pòrtic, l'ONU suspèn l'ajuda al sud del Líban per les amenaces d'Israel. La inseguretats que regna al país és total i les possibilitats que s'intensifiquin els atacs són elevadíssimes. Israel ha imposat el toc de queda a la ciutat de Tir i ha advertit que qualsevol vehicle que hi circuli podrà ser blanc de les bombes. Ahir mateix van morir tretze civils a la ciutat de Ghaziyeh quan l'aviació israeliana va bombardejar les seves cases. A l'altre costat tres soldats israelians han perdut la vida en enfrontaments entre l'exèrcit i la milícia libanesa. L'Hesbol·là per la seva part ha llençat més d'un centenar de coets contra interessos d'Israel.

Aquest és el terrible resum d'un dia qualsevol del llarg i dificultós conflicte del Líban que ja fa, a hores d'ara, gairebé un mes que dura i ja ha causat la mort a més d'un miler de persones, la majoria civils, milers de ferits i més de mig milió de persones que han hagut d'abandonar les seves llars, a més de tot el seguit d'enormes destrosses i devastació, xifrades en milers de milions d'euros, dificulten els plans d'ajut humanitari i la futura recuperació del Líban.

Malauradament la diplomàcia avança lentament i en canvi la guerra segueix el seu ritme implacable de morts i de destrucció, sense que, ara per ara, ningú no trobi una solució que acabi amb la insensatesa d'aquesta guerra de conseqüències imprevisibles per a la zona i per a la resta del planeta.

La tensió ha estat constant a la zona des que, l'any 1947, la Gran Bretanya va prendre la decisió de retirar-se de Palestina i el conflicte quedà en mans de les Nacions Unides, que decideixen dividir la zona en dues parts: una de palestina i una altra d'israeliana. L'any següent es proclamà l'Estat d'Israel i es desencadenà la primera guerra araboisraeliana. De llavors ençà ja han plogut gairebé seixanta anys i els períodes de crisi, de guerra i de violència han estat constants. Cap solució no ha estat factible i la tensió, ben lluny de minvar, ha augmentat fins a l'actual conflicte, amb la invasió del Líban per part d'Israel. L'actitud intransigent per part de l'Hesbol·là i del govern d'Israel fan molt difícil la cerca de qualsevol solució.

Iehuda Amikhai, era un reconegut poeta jueu que va lluitar amb l'exèrcit britànic a la Segona Guerra Mundial, a la Guerra d'Independència d'Israel (1948-1949), a la Guerra de Suez de 1956 i a la Guerra dels Sis dies de 1976. Al final d'un recital de poesia un jove amb barba li van preguntar si havia vist Déu al camp de batallà. Ell, amb certa perplexitat, va respondre que només havia vist gent que es moria. Potser si per damunt de tot es veiés això: gent que mort i que pateix, i no els mesquins interessos polítics i econòmics, seriem més a prop de construir una pau sòlida i un món millor. Lamentablement som encara molt lluny d'enfocar bé els ulls.

REVEL·LADA DE SANT JOAN (23-06)

El dia 23 de juny, es va celebrar la **Revetlla de Sant Joan**, a la pista poliesportiva.

Enguany com a novetat cal destacar els actes que es van celebrar en motiu de la **Representació del naixement del Griu d'Artesa de Lleida**, que va anar a càrrec del grup de teatre **XIP XAP**.

Durant l'acte, l'alcalde del municipi, Ricard Pons, va imposar l'escut heràldic del municipi al Griu. Tot seguit es va encendre la **Foguera de Sant Joan**, i hi va haver un a gran Tabalada a càrrec del grup de percussió **FESTA'M-TAM**.

La festa va continuar amb una **sessió de ball**, a càrrec del grup **TREMENDOS**.

Els membres del **Club de Futbol d'Artesa de Lleida**, van ser els encarregats de portar el **servei de bar, i venda de coques**.

CONSTRUCCIÓ D'UN TRAM DE CLAVEGUERA AL CARRER ESCOLES

Els darrers dies del mes de juny, aprofitant que ja no hi havia col·legi, es va dur a terme la connexió de la xarxa de clavegueram del carrer de Sant Ramon amb la xarxa del carrer Lleida, el qual passa pel carrer de les Escoles.

Durant la tardor s'urbanitzarà l'esmentat carrer, obra que ja ha estat adjudicada a l'empresa COBRA.

INICI DE LES OBRES DE REHABILITACIÓ DEL COL·LEGI

Aprofitant el període estival, s'ha iniciat la reforma i rehabilitació de tot l'edifici escolar. Aquesta obra que es va adjudicar juntament amb les obres d'ampliació de les escoles i es vol tenir enllestida cara al setembre amb l'inici del nou curs escolar.

D'aquesta manera quedarà enllestit durant la tardor-hivern tot el complex escolar.

CURS D'AQUAERÒBIC I NATACIÓ A LES PISCINES MUNICIPALS

Durant tots els dilluns i dimecres del mes de juliol, de 8 a 9 del vespre, va tenir lloc a les piscines municipals, el **curs d'aquaèrobic**, que per tercer any consecutiu es ve realitzant.

Per altra banda també l'endemà de la Festa Major i durant 3 setmanes va tenir lloc els **cursets de natació** que l'AMPA del CEIP Els Til·lers organitza per tota la quitxalla, i que van acabar amb una festa de fi de curs, que va consistir en una petita exhibició de cada grup, una gimcana, i el lliurament de diplomes i medalles.

També es va organitzar durant el mes de juliol un curs de natació per a dones i noies, de 8 a 9 de la nit.

SPOTS DE TELEVISIÓ SOBRE LA FESTA MAJOR

L'Ajuntament va anunciar que durant els dies 3, 4, 5, 6 i 7 de juliol a les 13,55, 20,25 i 22,00 hores a Lleida Televisió s'emetrà un **spot sobre la Festa Major** del nostre poble, tot i que l'spot es va emetre, els horaris que inicialment es van dir no foren els que finalment es varen fer i per tant més d'un s'ha quedat sense poder veure aquest spot televisiu.

REVEL·LADA DE SANT JAUME

El dia 22 de juliol, a la Plaça Major, es va celebrar la **revetlla de Sant Jaume**.

Els actes van començar amb la tradicional **processó dels fanalets**, que va recórrer tot el carrer de Sant Ramon, i el carrer Nou fins a arribar a la plaça Major. **La Processó dels Fanalets**, va comptar enguany amb la presència del **Griu**, i va estar animada pel **Grup de Grallers d'Artesa e Lleida** i pel grup d'animació **XIP XAP**, qui va explicar la llegenda de Sant Jaume a grans i petits. Acabada la processó va començar una **sessió de ball** i el personal del **Club de Futbol d'Artesa de Lleida** va estar l'encarregat de portar el **servei de bar, i venda de coques**.

APROVACIÓ DE L'EMBLEMA DEL MUNICIPI (03-08)

L'Ajuntament, per acord de Ple del dia 31 de maig de 2006, va aprovar la iniciació de l'expedient per a l'adopció de l'**emblema del municipi**, acord que va estar exposat al públic durant el termini de 30 dies mitjançant edicte al tauler d'anuncis de Casa la Vila.

Durant el termini esmentat anteriorment no es va presentar cap al·legació, i per acord de ple del dia 3 d'agost de 2006, es va acordar aprovar per unanimitat l'emblema del municipi.

Ara cal, per tal que sigui oficial, la seva inscripció al Registre dels Ens Locals de la Direcció General d'Administració Local, i la publicació posterior al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

CINEMA A LA FRESCA

Com cada any, amb l'obertura de les piscines municipals s'inicia la **temporada de Cinema a la Fresca**, les pel·lícules projectades han estat:

DIA	TÍTOL
2 de juliol	INSTITUTO BÁSICO 2
16 de juliol	NOVIA POR CONTRATO
23 de juliol	EL CÓDIGO DA VINCI
30 de juliol	CAOS

L'emblema recull i oficialitza l'actual segell municipal.

CONSTRUCCIÓ DEL PAVELLÓ POLIESPORTIU (03-08)

El ple de l'Ajuntament a la sessió del dia 3 d'agost va aprovar realitzar l'obra de **construcció d'un pavelló poliesportiu** el qual se situarà damunt de l'actual pista poliesportiva.

Durant la mateixa sessió es va aprovar el projecte bàsic redactat per PICH AGUILERA, i que importa 2.287.638,35 €. Per a realitzar aquesta obra s'ha obtingut una subvenció del Consell Català de l'Esport de 948.000 €, la resta caldrà finançar-la amb préstec i recursos propis.

El projecte preveu en principi tant el que és el pavelló, com el fet de construir un escenari i una sala de gimnàstica i fitness, aspectes aquests darrers que es poden realitzar amb l'execució del pavelló o bé en un moment posterior.

CAMPANYA MULLA'T (16-08)

El diumenge després de la Festa Major, es van celebrar a la piscina municipal del nostre poble els actes per tal de participar amb la **Fundació per l'Esclerosi Múltiple**, amb la **campanya MULLA'T** que sempre és molt ben acollida per tothom que hi assisteix.

IMATGES de

Ramon Serra

l'Actualitat Artesenca

Revetlla de Sant Joan (Fotos: Josep Gallart)

L'alcalde d'Artesa, Ricard Pons en ple parlament d'imposició de l'escut heràldic al Griu

El Griu durant la representació del naixement

Tabalada del grup de percussió FESTA'M-TAM

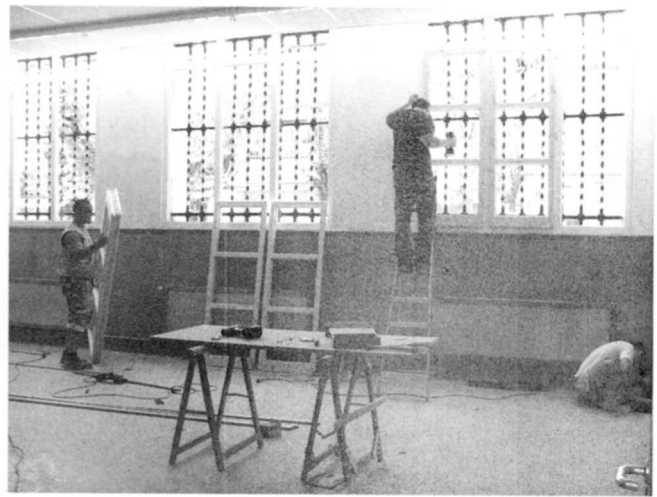
El Griu davant la Foguera de Sant Joan

Un valent saltant la Foguera de Sant Joan

En el decurs del mes de juliol es va substituir l'antic emblema de l'antic Sindicat Vertical de la façana Llar del Poble per l'escut d'Artesa

Obres de rehabilitació a l'edifici escolar (Fotos: Josep Gallart)

Els nens i nenes participants en els cusets de natació organitzats per l'AMPA del col·legi Til·lers en plena activitat (Fotos: AMPA)

Revetlla de Sant Jaume

Processó dels fanalets

Un component del grup d'animació XIP XAP explica la llegenda de Sant Jaume

El grup d'animació XIP XAP i el grup de Grallers d'Artesa en plena actuació

Aspecte de la revetlla

La pista poliesportiva actual on es construirà el pavelló poliesportiu

FESTA MAJOR 2006

per Cèlia Argilés

Enguany la Festa Major de la nostra vila es va celebrar del dijous 6 al diumenge 9 de juliol. Els actes, que van ser molt variats i amb una bona participació, foren els següents:

Dijous, dia 6 de juliol

De 12 del matí fins a les 2 del migdia i, a la tarda de 4 a 7, van tenir lloc els **jocs aquàtics** a les piscines municipals on la quitxalla s'ho va passar força bé.

A les 7 de la tarda, es van celebrar diversos **partits de futbol**, de diferents categories al camp de futbol municipal, mentre simultàniament s'acabava de preparar el **sopar de germanor** amb la rostida de carn de porc per a tothom. Com a novetat enguany es va fer pagar un euro per entrepà amb la finalitat de controlar el nombre d'entrepans que es menjaven, en total es van consumir poc més de 1000 entrepans.

Durant el sopar es va poder gaudir del **grup IKUSGARRI**, espectacle d'entreteniment, on s'ensenya com es treballa la fusta amb serra mecànica. Les figures tallades van ser sortejades entre tots els participants del sopar que tenien tiquet de l'entrepà.

Tot seguit es va poder ballar amb la **DISCO STAR SHOW**.

A 2/4 de 4 de la matinada, un **cercavila pels carrers del poble** amb **ELS INTOCABLES**, va despertar els qui en aquelles hores ja dormien

Divendres, dia 7 de juliol

A 2/4 de 12 del matí, va tenir lloc la **VIIIª Bicicletada** amb concentració a la plaça Major per iniciar el recorregut. Aquest acte va estar organitzat per l'**AMPA del CEIP Els Til·lers**. La bicicletada va acabar al recinte de les piscines, on tot seguit hi va haver la **fiesta de l'escuma de colors** a la pista poliesportiva.

A més d'11 del matí a les 2 del migdia i, a la tarda de 4 a 7, es va instal·lar un **SCALEXTRIC** a la sala de la Llar del

Poble que reproduïa el **Circuit de Montmeló** i on tothom podia jugar-hi.

A les 7 de la tarda, hi va haver concentració a la plaça Major, per tal d'iniciar un espectacle itinerant, de la companyia Xip Xap, que en principi havia de ser l'espectacle **RUM-RUM TRASTO-KARTS**, però que per problemes tècnics va haver de ser substituït per un cercavila, amb jocs i cançons.

A 2/4 de 9 del vespre, l'orquestra **MUSICALIA** va estar l'encarregada d'amenitzar el **ball de tarda**, i a les 12 de la nit, la mateixa orquestra va oferir un **concert** i tot seguit **sessió de ball**.

A les 2/4 de 4 de la matinada, el grup **LA LOCA HISTERIA**, va aconseguir que la gent jove i els més atrevits arribessin ballant a la matinada on es va fer una **Llonganissada** per a tothom. La nit va acabar, o més ben dit el dia va arribar de la mà de la disco mòbil de **TETE PRODUCTIONS**.

Dissabte, dia 8 de juliol

De 10 del matí a les 5 de la tarda, va tenir lloc l'**XIª Trobada de cotxes d'època**.

A les 12 del matí, hi va haver la **plantada de gegants**, i tot seguit **cercavila** pels carrers del poble amb grallers, gegants, capgrossos.

De 5 a 9 de la tarda, es va instal·lar el circuit permanent de **Pocket-Bikes**, al passeig de sant Ramon.

El dissabte també a mitja tarda es van iniciar els actes amb motiu de la festa del **BATEIG DEL GRIU**. La plaça Major, va esdevenir l'escenari de la **1ª Concentració del bestiar festiu i popular de Catalunya**, a la plaça Major.

A les 7 de la tarda, va iniciar-se el correfoc infantil, a càrrec d'un grup de diables que va recórrer la Plaça Major i la Vileta.

A 2/4 de 9 del vespre, **LA TRIBU DE SANTIARISA**, va posar la música per al ball de tarda.

A 2/4 de 12 de la nit, hi va haver **concentració a la plaça Major**, per obrir de bat a bat les portes de l'infern i iniciar el cercavila – espectacle, correfoc, amb diables, trons, pólvora, carretillades, tabalades, bèsties de foc... Tot plegat va donar pas al mestre de cerimònies el qual va recitar les malediccions més malèfiques, amb les quals va cremar per primera vegada **EL GRIU** d'Artesa de Lleida i el bateig de foc va esdevenir un fet, convertint tot l'espai en una gran cremada infernal.

Després del correfoc, hi va haver una font molt especial, pels qui van voler refrescar-se de la calor del temps, que no era poca, i del foc.

A 2/4 de 2 de la nit, la **COMPANYIA ELÈCTRICA DHARMA**, va oferir un concert espectacular, el qual va omplir la pista de gom a gom, de gent que cantava i ballava al ritme de les seves músiques.

A 2/4 de 4 de la nit, **LA TRIBU DE**

SANTARISA va continuar la marxa fins a la matinada.

Com a cloenda del bateig del **GRIU** d'ARTESA DE LLEIDA, i fins que va clarejar el dia, la música de **TETE PRODUCTIONS** va acompanyar els qui encara no en tenien prou de festa.

Diumenge, dia 9 de juliol

A la 1 del matí, a l'envelat, tothom que va voler va poder ballar **Sardanes** amb la cobla **COSTA BRAVA**.

A les 6 de la tarda, es va representar **EL PLANETA SÍNDRIA** amb la companyia **Govern de Catalunya**, a la plaça Major. Acte que fou organitzat pel grup de **XARXA** local.

A les 7 de la tarda, a la Pista poliesportiva es va fer **concert de Festa Major**, amb l'**Orquestra COSTA BRAVA**, que acte seguit va oferir una llarga sessió de ball, amb la qual es va donar per acabada la **Festa Major del 2006**.

Imatges de la FESTA MAJOR

per Ramon Serra i Josep Gallart

Jocs acuàtics

JUGADORS I JUGADORES PARTICIPANTS ALS PARTITS DE FUTBOL

Prebenjamins i benjamins

Benjamins, alebins i infantils

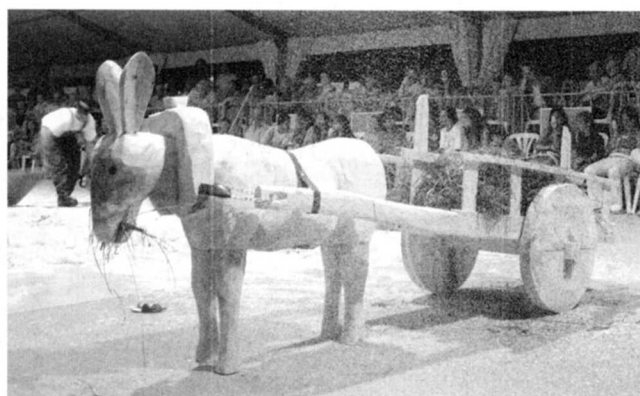
Equip Femení

Els amateurs van disputar un partit contra el CF Bellvis

Preparació del sopar de germanor

Actuació del grup Ikusgarri i l'escultura feta amb serra mecànica

Concentració dels participants a la Bicicletada

Festa de l'escuma de colors

Escalectric a la sala de la Llar del Poble

Sessió de ball de l'orquestra Musicàlia

Concert de l'orquestra Musicàlia

Un dels cotxes participants a la Trobada de cotxes d'època davant les firetes

Cercavila de gegants i capgrossos

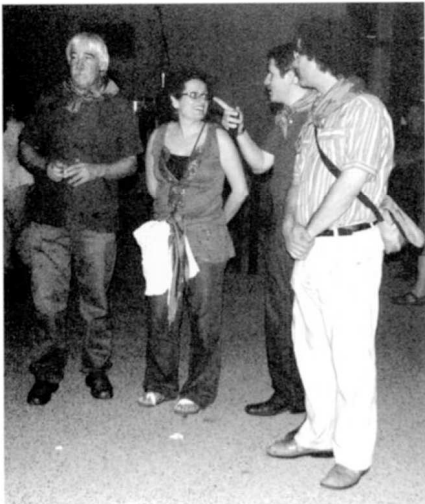

Correfoc infantil

Ball de tarda de La Tribu de Santi Arisa

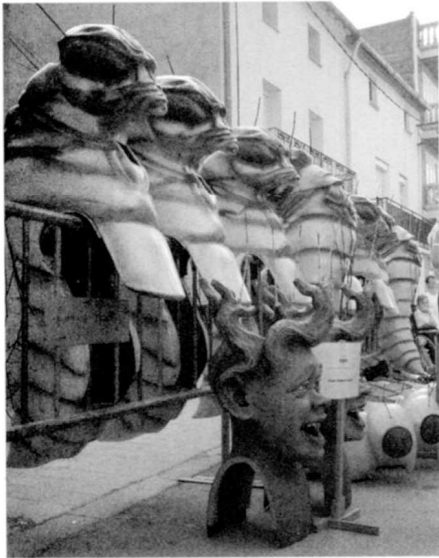

Dolors Sans autora del Griu d'Artesa, l'alcalde, Ricard Pons i Antoni Llebot, director dels Serveis Territorials de Cultura de Lleida

El Griu d'Artesa amb el Cancerber i les Ovelles de Canovelles

Les Fil·loxeres de Sant Sadurní d'Anoia

El grup de percussió FESTA'M-TAM acompanyant el Griu

El Cabrot del Vendrell i el Griu d'Artesa (Foto: Josep Mª Carrera)

Una Fil·loxera en plena actuació

Imatges del correfoc, amb el Griu d'Artesa, el Cabrot del Vendrell i els diables de Canovelles

el Griu d'Artesa, el Cabrot del Vendrell i els diables de Canovelles

Ballada de Sardanes

El compositor de sardanes Tomàs Gil Membrado també es va afegir a la rutllana

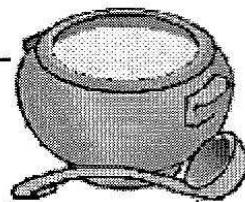
Representació del Planeta Sídria pel grup Govern de Catalunya

LA CUINA EXÒTICA

Adolf Costafreda

ARRÒS GROC AMB CARABASSA (recepta cubana)

Ingredients: 350 grams de carabassa madura, 2 tasses i mitja d'aigua, 3 cullerades d'oli, 2 tasses d'arròs, una cullerada de sucre, mitja culleradeta de colorant, una culleradeta, escassa, de pebre, sal.

Preparació: Es fregeix l'arròs cru amb oli fins a daurar-lo. Un cop fregit s'hi posa la carabassa, prèviament tallada a trossos petits o ratllada i se sala. S'hi posa el sucre, el colorant i el pebre, tot dissolt amb dues tasses d'aigua calenta. Es tapa i es deixa coure uns 30 minuts a foc mitjà, fins que els grans d'arròs siguin tous. I ja es pot servir.

KUBECA IHOT (pastís de peix) és una recepta del Magrib

Ingredients: un quilo de filets de lluç, 5 cebes, un got de búrgul (blat trinxat), una branca de coriandre i una altra de julivert, oli, sal i pebre.

Preparació: Es tallen tres cebes en juliana i es fregeixen ben fregides. A banda, es trinxen la resta de les cebes amb el julivert i el coriandre, es trinxen també el peix, s'hi posa la sal i el pebre i s'afegeix a les cebes trinxades. Es renta. (amb aigua clara) el búrgul i s'afegeix a la resta i es barreja tot. A continuació, es posa la ceba fregida al fons d'una llauna d'anar al forn, a sobre s'hi aboca la barreja del peix i el búrgul. S'hi tira oli per sobre i es posa al forn a coure a una 180 graus, durant una mitja hora. Un cop cuit, ja es pot servir.

DAL MAHARANI (lenties de la reina, per a 6 persones) és una recepta de l'Índia

Ingredients: 150 grams de lenties trencades, 150 grams de lenties verdes senceres, un litre d'aigua (aproximadament), una cullerada de gíngebre en pols, una culleradeta de pebre, 2 cullerades de coriandre en pols, una culleradeta de *garam masala*, una cullerada de suc de llimona, 125 ml de crema de llet, una ceba trinxada, una cullerada d'oli de gira-sol, una cullerada de *ghee*, una culleradeta de llavors de comí, dos alls trinxats, unes quantes branquetes de coriandre fresc, una llimona tallada a octaus, sal.

Preparació: Es posen totes les lenties juntes en remull durant un quart. S'escorren i es posen a coure en una olla amb aigua juntament amb el gíngebre, la sal corresponent i les altres espècies. Quan comença a bullir, s'abaixa el foc al mínim i es deixa coure una mitja hora o tres quarts. S'hi afegeix el suc de llimona, es retira l'olla del foc, s'hi afegeix la crema de llet, es remena bé i es torna al foc.

Mentre les lenties es couen, s'escalfa l'oli en una paella i s'hi sofregeix la ceba fins que estigui ben confitada. En una altra paella s'escalfa el *ghee* i s'hi posen les llavors de comí. Després s'hi afegeix l'all picat i, quan comença a rossejar, en una plata de servir fonda, s'hi aboquen les lenties i, a sobre, s'hi posa el *ghee* amb el comí i l'all i, per sobre de tot, la ceba enrossida.

Es guarneix el plat amb les fulles de coriandre i els trossos de llimona.

2on CAMPIONAT D'ESCACS D'ARTESA DE LLEIDA

Andreu Bergé

El passat 2 de juliol va tenir lloc a la Sala de la Llar del Poble, la segona edició del Campionat d'Escacs d'Artesa de Lleida, organitzat per l'Ajuntament i l'Agrupació Cultural La Femosa.

Aquest any es va canviar una mica el format de joc, i es van realitzar 11 rondes amb partides de 5 minuts per jugador, per donar més alternatives entre els participants.

Els premis es van augmentar respecte l'edició anterior; aquest any van tenir una molt bona rebuda les orelletes del Forn de Les Garrigues, gentilesa de l'Ajuntament d'Artesa, que es van repartir entre els premiats, i que van ser el punt dolç del campionat.

Respecte a la participació cal dir que es va continuar en la línia de la primera edició, i seria remarcable indicar l'augment del nombre de jugadors locals (16 en total), degut probablement al canvi de dates i al fet que cada cop te més acceptació aquest esport entre els més joves del poble.

També és un fet remarcable l'alta participació de jugadors amb edats inferiors als 16 anys (van suposar més de la meitat dels jugadors totals) i sobretot una cosa que contínuament em sobta, i és que en una mateixa partida la diferència d'edat entre els participants pugui ser de 60 o 70 anys i tots dos puguin jugar amb les mateixes possibilitats d'obtenir el punt. En l'aspecte esportiu el campió Ferran Gutiérrez, va revalidar el títol obtingut l'any passat tot i que va tenir que lluitar fins la darrera ronda, ja que els jugadors del CE Tàrrrega, que van tenir una molt bona actuació, li van posar les coses molt difícils durant tot el campionat. Destacar també l'actuació dels jugadors no federats que, tot i no participar en competicions d'escacs, van donar més d'un ensurt a jugadors teòricament més forts que ells.

Com a nota final remarcar el bon ambient que es va viure durant tot el campionat entre els jugadors, que van gaudir d'un matí divertit, reunits tots al voltant d'un tauler d'escacs i

practicant un esport d'allò més saludable. Agrair als jugadors la seva participació, als organitzadors tot el suport en la realització d'aquest campionat i...

FINS L'ANY VINENT!!

PREMIATS

Grup A

1er Gutiérrez Martos, Ferran (Benavent), 9.5 punts

2^{on} Ramon Solans, Albert (Tàrrrega), 8.5 punts

3er Verdes Nadal, Ramon (Tàrrrega), 8,5 punts

Campió Grup C

Tarragó Garcia, Marc (Tàrrrega), 8 punts

Campiona Grup B

Solà Cortada, Iris (Benavent), 7.5 punts

Campió SUB14

Nieto Farreny, Francesc (Benavent), 7 punts

Campió Grup D

Santamaria Bonet, Marc (Benavent), 7 punts

Primera fèmina

Montoliu Daroca, Imma (Vallfogona), 6.5 punts

Campió SUB12

Monfa Escola, Ramon (Vilanovenc), 6.5 punts

Campió SUB16

Tudela Pi, Marc (Vilanovenc), 6 punts

Campió No Federats

Borras Burgues, Jordi (Benavent), 6 punts

Campió Millor Local

Abella Abella, Ramon (Artesa De Lleida), 5.5 punts

Campió SUB10

Torrent Casado, Marc (Geva Cea), 5.5 punts

El participant més jove

Imatges del Campionat d'Escacs

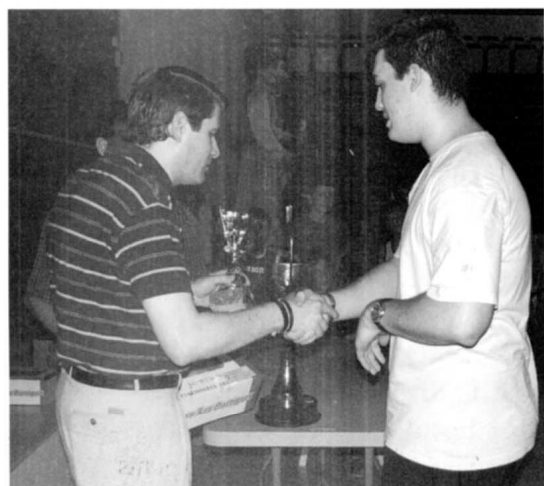
per Josep Gallart

Els participants en plena competició

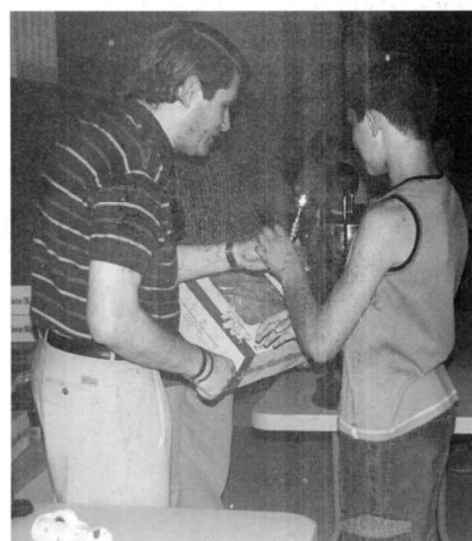
Ferran Gutiérrez,
campion absolut

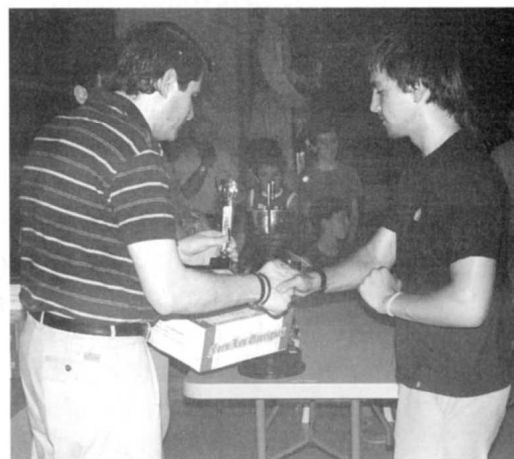
Ramon Solans, segon classificat

Ramon Verdes, tercer classificat

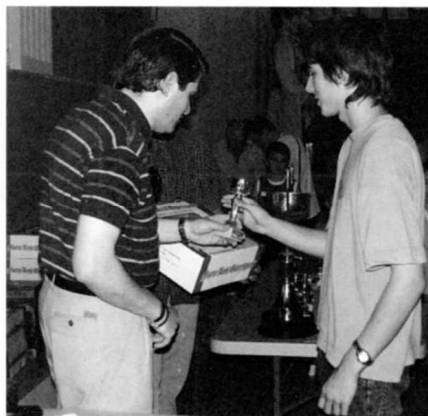
Francesc Nieto, campió Sub14

Marc Tarragó, campió Grup C

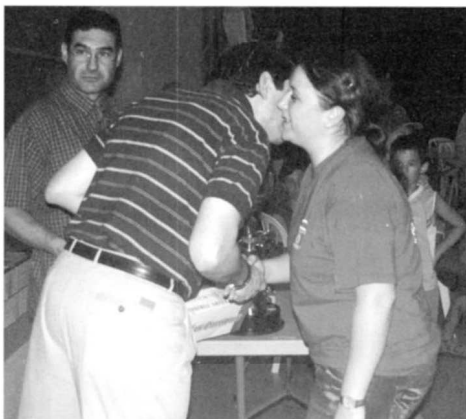
Campió Grup A

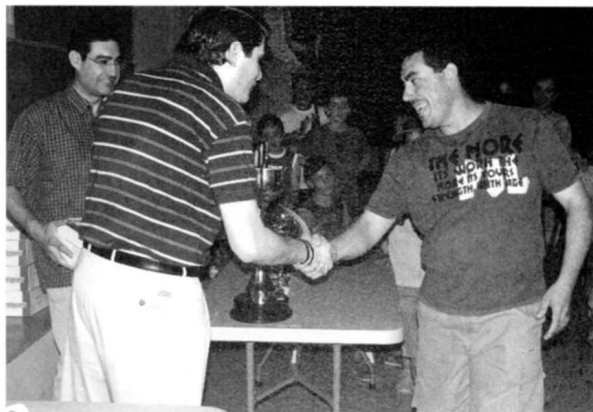
Marc Tudela, campió Sub16

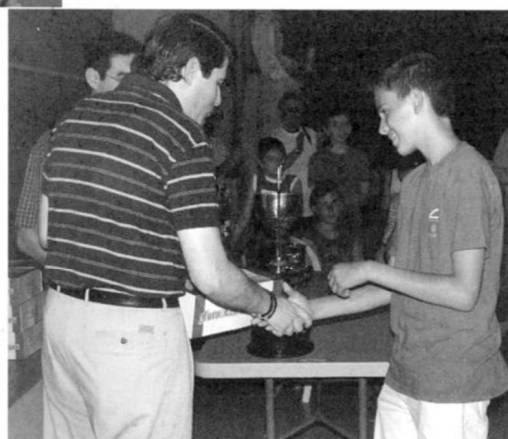
Ramon Monfà, campió Sub12

Iris Solà, campiona Grup B

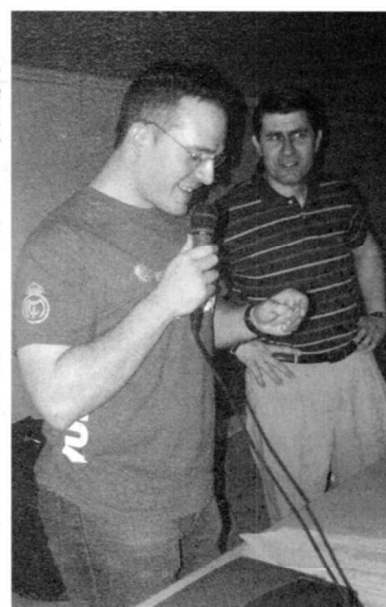
Jordi Borràs, campió no federats

Marc Santamaria, campió Grup D

Ramon Abella, millor jugador local

L'Andreu Bergé, col.laborador de la revista i ànima del campionat

Entreteniments

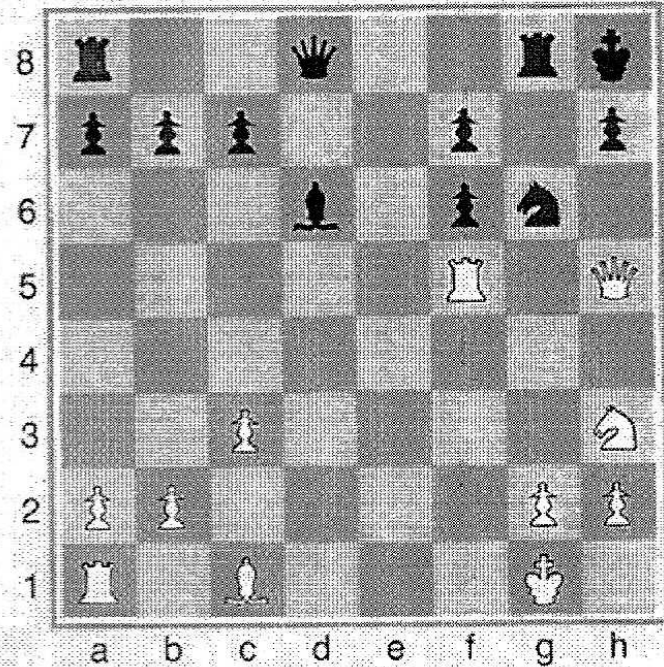
Solucions a la pàgina 34

PROBLEMA D'ESCACS

Per: Andreu Bergé

La partida ha entrat en un moment crític ja que les negres han hagut de desfer la protecció del seu rei. Les blanques s'han d'aprofitar d'això, i ho han de fer amb contundència i rapidesa.

Juguen les blanques i guanyen

SUDOKU

			3			5		
1	9	3	6					4
8	5				1	6		7
		2	1		4			
6		8				1		5
			7		6	2		
3		1	5				8	6
5					3	4	7	2
		7			9			

Aquest juliol s'ha complert el 75è aniversari de l'esclat de la Guerra Civil, un esdeveniment històric que encara avui en dia desperta postures enfrontades i sentiments polaritzats. Una de les lectures que descriu amb una gran fiabilitat la vida al front i les tensions a la zona republicana, és el llibre de George Orwell: *Homenatge a Catalunya*. Escriptor anglès de fama universal, autor de llibres com: *Rebel·lió a la granja* i *1984* on fa una crítica ferotge de l'autoritarisme i dels totalitarismes. A *Homenatge a Catalunya*, l'autor, (que va venir a Espanya com a periodista per a informar de la sublevació militar contra la República, va formar part de les Brigades Internacionals i va acabar enrolant-se a les milícies del POUM (Partit Obrer d'Unificació Marxista); explica les seves experiències al front d'Aragó: la manca de material, l'escassetat de municions, d'armament, de mapes, plànols..., la rutina de la guerra de trinxeres. Orwell fa també un autèntic retrat de la Barcelona revolucionària, és aquesta la part més interessant del llibre, quan es mostra impressionat per la revolució a Catalunya en els primers temps de la guerra i quan posteriorment explica la seva visió dels *Fets de Maig de 1937* (l'enfrontament entre anarquistes de la CNT-FAI i del POUM d'una banda i els comunistes del PSUC i el govern de la Generalitat de l'altra) on es mostraria favorable a les postures del POUM i dels anarquistes i molt crític amb els comunistes.

L'episodi revolucionari de la Guerra Civil i les tensions al bàndol republicà són un dels aspectes més interessants en l'estudi de la Guerra Civil espanyola i el llibre d'Orwell un bon exemple de novel·la històrica de lectura recomanable per a conèixer el rerafons polític del que s'ha anomenat una guerra dins la Guerra Civil.

I ja que estem explicant l'intent de bastir una revolució a la zona republicana, farem esment a com es va viure aquesta situació a les nostres contrades.

A Lleida, a l'igual que a bona part de

Catalunya, l'endemà de la fallida del cop d'Estat del juliol de 1936 es va viure una situació revolucionària. Dissolt l'exèrcit i les principals forces d'ordre públic, el govern de la Generalitat va ser desbordat per la població armada. A la ciutat de Lleida les forces sindicals i polítiques d'esquerra van constituir un Comitè Popular, encapçalat per Sebastià Garsaball Falcó (pagès) que exerciria el poder local, del qual depenien tota una extensa xarxa de comitès i institucions. El 9 de setembre s'organitzà l'ajuntament, presidit per Fèlix Lorenzo Pàramo (Havia passat bona part de la seva infantesa a Artesa de Lleida. Era ferroviari i afiliat al sindicat anarquista de la CNT).

La revolució també va repercutir en l'organització de l'economia i dels serveis. La Unió Provincial Agrària (federació sindical agrària de les terres de Lleida, creada el 1932 al recer del BOC-Bloc Obrer i Camperol), s'integrà al POUM l'any 1936 i seria el primer sindicat de camperols a organitzar la revolució, a través de tres consignes:

- La terra per a qui la treballa
- Col·lectivització de la gran propietat
- Formació de sindicats agrícoles cooperatius integrats pels productors de cada municipi.

Tenia una important implantació a municipis com: Arbeca, Cervià, la Granadella, Vinaixa, Aitona, Alguaire, Albatàrrec, Seròs, Puigverd de Lleida, Artesa de Lleida, Maials, Almatret... Però, el temor a una política d'incautacions i col·lectivitzacions faria que molts pagesos optessin per les altres centrals sindicals del camp català en aquell temps (Federació de Treballadors de la Terra de la UGT i el Comitè de Relacions Camperoles de la CNT). La lluita pel control de la pagesia entre la UGT i la CNT va influir en que la Unió Provincial Agrària s'integrés al setembre de 1936 a la Unió de Rabassaires, amb la qual cosa el pes del POUM dins d'aquesta organització agrària s'afeblí molt i també la idea de la revolució agrària.

La revolució tindria els seus dies comptats

a partir de 1937, *els Fets de 1937* enfrontarien dos maneres diferents d'afrontar la guerra i la política al bàndol republicà:

.- La CNT-FAI i el POUM eren partidaris de fer primer i consolidar al revolució per a després guanyar la guerra.

.- ERC, PSUC, Socialistes I UGT eren partidaris d'un poder fort que permetés primer guanyar la guerra i després ja es faria la revolució.

Aquestes postures que es van enfrontar violentament el 1937 a Barcelona, també comportarien incidents violents a Lleida, amb empresonament de militants anarquistes i el tancament dels locals del POUM sota l'acusació d'espionatge o de *quintacolumnistes* de Franco.

És aquest desencís per la fi d'uns ideals i de les esperances de les classes populars per un món diferent més igualitari, el que podem llegir a *Homenatge a Catalunya*.

LA CULTURA DE LES BUTXAQUES

A. Costafreda

Quan ens diuen una cosa que no ens l'acabem de creure, com un sopar de duro, per entendre'ns, per no posar-nos a discutir o potser per no deixar-nos atabalar, diem allò de sempre: *vés, posa-m'ho aquí que no tinc butxaques*, aquesta expressió vol dir això i també altres coses que ara no vénen a tomb. D'aquesta frase només m'agradaria quedar-me amb això de: no tinc butxaques.

Abans, quan jo era jove, els homes en portaven poques de butxaques i, a l'estiu, quan es treien els pantalons per treballar i es quedaven amb calçotets de *cotí*, no en portaven cap, ja que a les camises no n'hi havia i per això, molts cops, feien servir els plec de la faixa (tots els homes portaven faixa) per guardar-hi la petaca i la *mistera*. És allò que, ara, alguns polític diuen: Amagar-se un roc a la faixa.

Sigui com sigui, als nostres dies, sembla que ens ha agafat la dèria de les butxaques. No sé si us hi heu fixat o si us heu aturat a comptar la quantitat de butxaques que porten els pantalons moderns, a voltes, fins i tot, butxaca damunt de butxaca. Ara perquè som a l'estiu, però si fóssim a l'hivern i a les butxaques dels pantalons hi suméssim, per exemple, les que porta un anorac modern, ens podríem descomptar amb facilitat. Per a què tantes butxaques?. Són per qüestions de moda, d'estètica o per servitud?. Si fossin per servitud, ens podríem preguntar encara: Quina servitud?.

Dins la nostra cultura, la butxaca sempre s'ha

associat amb diners, amb pocs o amb molts, per exemple: Ara em ve present que, a les tires de còmics, per demostrar que un personatge és un pelacanyes, el dibuixen sempre amb les butxaques al revés (els folres enfora) i amb una aranya que hi penja amb el seu tel. Els diners, doncs, s'associen amb les butxaques i, per això, no vol dir el mateix una butxaca plena que una butxaca foradada. Arribats aquí, si volem associar les butxaques amb els diners, potser hauríem d'acceptar que, aquesta moda (o com vulgueu dir-ne) de portar tantes butxaques és, potser, una clara metàfora d'aquest defici que hi ha en molts sectors de la nostra societat de fer diners ràpidament, diners, no per omplir una butxaca sinó per omplir-ne moltes.

Potser, mai com ara, i per la causa de fer diners, no hi havia hagut tanta corrupció prop nostre. Una mena de corrupció que ho abarca tot, des del dopatge a l'esport fins a la política, passant, pels escàndols financers, la droga que ho emmascara tot, també, a vegades, la mateixa justícia (posem, per si de cas, justícia en minúscula per no ferir sensibilitats), perquè, sembla, com acostumem a dir popularment, que no n'hi ha un pam de net.

Si poguéssim estar segurs que, estripant-nos les butxaques, la nostra societat es tornaria més sensata i honesta, i que ningú no voldria estirar més el braç que la màniga, potser valdria la pena, almenys per anar a treballar, anar-hi amb calçotets de *cotí*.

UN VIATGE ACCIDENTAT

Joan Ramon París Oró

A través de la translúcida finestreta de l'autocar, a través dels intensos focus de llums que sorgeixen per tot arreu, veig l'esglaiador testimoniatge d'un món d'asfalt, pàl·lid reflex d'una megalòpolis sense principi ni fi. És en aquest món fronterer i distant, on intento concentrar-me i ordenar les meves idees davant els últims i imprevisibles esdeveniments esdevinguts a l'estació central d'autobusos, potser la més gegantina que existeix en tot l'Amèrica del Sud.

Va ésser entre la immensa baluerna de passatgers que es dirigirien als pobles que circumden la capital on la càmera fotogràfica que duïa a la bossa de mà em va ser sostreta per uns camperols que tenien la pinta del famós Juan Valdez quan tornava de treballar dels cafeters. Els barrets de palla tot just gosaven cobrir les cares brunes, els bigotis deslluïts, la resta, mans endurides, camises esblaimades, però enfosquides a causa de les hores de sol que havien de suportar en el dur clima de la serra. Gent sense cap esperança, a causa de l'extrema pobresa i de la situació de marginalitat en la qual vivia; camperols indígenes en aquell món deshumanitzat, havien aconseguit corrompre les seves turmentades ànimes. La maniobra de distracció mitjançant la qual van col·locar un enorme caixó enfront del meu equipatge va aconseguir l'efecte esperat, però, vaig tenir sort perquè podia haver estat més greu. És en aquests dramàtics moments quant'adones de les banalitats del món, de la superficialitat amb la qual ens envoltem o creiem protegir-nos, de la nostra fugida desesperada de la veritable essència.

Bogotà és una urbs caòtica escampada al llarg i ample d'una vall interminable curullada per una sèrie de grops blanquinosos, fruit d'una extremada contaminació a la qual es veu diàriament sotmesa. Els habitants d'aquell lloc ombrívol (cinc o sis milions sense comptar les àrees circumdants) viuen amuntegats en els turons de la desesperança i del regne dels sense futur.

Panorama de la ciutat des del Montserrate

Sí, decididament puc considerar-me afortunat ja que malgrat la pèrdua que suposa el no poder fer fotos, aquest fet no havia d'alterar sensiblement els plans d'un viatge que m'ha de dur fins a l'illa de Providència en ple Carib. Sí, tinc sort perquè dispo de uns pocs diners i un molt de la meua vida en un lloc on els atracaments, la violència i l'extorsió formen part de la sòrdida rutina diària.

Lentament l'esbalandrat autocar nocturn enfila les zones perifèriques on no entren les forces policials, territoris de narcotraficants i de bandes de joves delinqüents que sense res a perdre s'erigeixen en l'únic poder fàctic d'aquelles zones deprimides.

Us preguntareu, amb tota la raó del món, què se m'havia perdut en aquell lloc. En realitat la meua estada a la capital es devia al fet que era *la porta d'entrada* d'un país que conté molts atractius naturals a partir de la seva múltiple diversitat ecològica. El que no comptava és la primera impressió que em va donar l'Aeroport Internacional on vagaven una ingent quantitat de lladregots per metre quadrat que feia posar-te automàticament a la defensiva.

Desconeixia la imperant descoordinació dels serveis estatals que em van obligar a peu de taulell a reorganitzar un itinerari confirmat des de Barcelona. Ignorava la prevaricació galopant d'un país en què tot es compra i ven per un mòdic preu, tal com em va fer

saber el taxista sol·licit amb multitud d'ofertes d'allò més variat. Solament un exemple: l'encarregat de donar el canvi oficial era el mateix que te'l feia en negre. Era allò mai vist que delatava que em trobava en una espècie de tribu humana en la qual havia desaparegut qualsevol indici d'esperança en el demà.

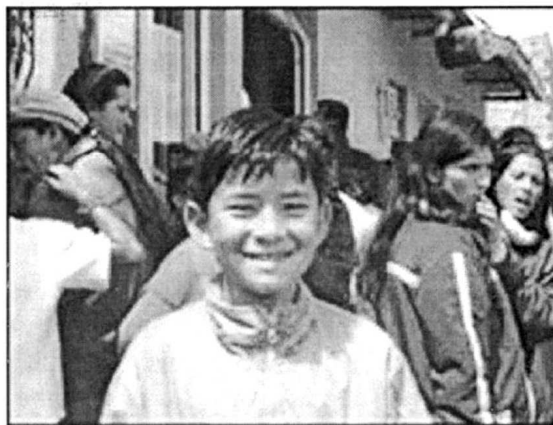
Un altre dels meus errors va ser allotjar-me en el centre de la ciutat, en un cèntric casolot vuitcentista lloc habitual de cites d'amants ocasionals i de tot tipus de treballadores nocturnes. Des de l'habitació s'escoltava constantment el tràfec de gent que circulava per l'escala principal amb la mateixa gosadia de qui ho fa pel carrer major del poble. Va ser necessari connectar un petit transistor perquè les ones sensuais de cumbies i *guarachas* contrarestessin amb els seus ritmes tropicals, aquell eixordador trànsit humà.

De cop i volta, l'autocar rugeix llastimosament fins a parar-se en sec. Es tracta d'una avaria de difícil reparació, la qual cosa obliga els soferts passatgers a utilitzar un altre vehicle mentre al rellotge són les dues de la matinada. Tothom surt a la carrera carregant al coll les seves pertinences entre els sòrdids carrerons que donen a l'extraradi, autèntica zona hostil per a qualsevol agosarat que s'atrevis a passejar per les zones prohibides amb nocturnitat i traïdoria. Tenint l'experiència del furt de l'estació, no perdo ni un segon, corro, salto i volo cap aquell autocar aparcats massa lluny. Tot sota el mantell d'una nit fosca, fidel consonància d'un món de misèria, marginalitat i greixum.

Una vegada col·locat en l'esbalandrat seient,

Nen del carrer

Nen del carrer

la meua sol·licita acompanyant rossa platí treu d'una bosseta un petit caramel que obligatòriament he de rebutjar. A l'instant recordo els advertiments de Naria, una bonica noia nascuda a la capital i a la qual vaig conèixer en un anterior viatge a Cartagena d'Índies: "*No se t'ocorri prendre mai el que t'ofereixin en el transport públic, pot estar enverinat*". Com a eficient treballadora del sector turístic sabia molt bé de què parlava, com refinada burgesa vivia en la millor zona de la capital. El nord de la metròpolis era la zona acomodada per excel·lència, en la qual els seus habitants no s'atrevien a traspassar els seus límits, tret que comptessin amb la deguda protecció.

Però abans de la trobada amb ella, aprofito el matí assolellat per a passejar per l'antiga zona colonial situada al centre i on se situa un poder fàctic com és la seu del govern. Aquest, està situat a la plaça principal, igual que l'ajuntament i la catedral, però a aquelles hores del matí tot just es veu algun que altre transeünt que creua caninament entre uns guàrdies mig endormiscats. En aquesta zona, no hi ha gran cosa per veure, tret que llambreguis els mercadets ambulants instal·lats en els veïns carrerons, plens de gom a gom de llocs d'andròmines i de bruixots que venen les seves pocions màgiques.

Una de les principals atraccions turístiques de Bogotà és el famós *museu de l'or* conegut per allotjar la més important col·lecció d'objectes preciosos de les cultures prehispaniques. Es tracta d'un modern edifici amb grans sales en les quals s'exposen objectes que demostren un avançat estat de civilització. La que em va cridar més l'atenció és la dedicada als objectes rituals que

utilitzaven els bruixots amb finalitat xamànica. Es tracta de delicades i diminutes figures de tall minimalista en les quals es detallen personatges o animals mitològics considerats pel bruixot com *objectes de poder*, els mèdium o forma de connexió amb l'altre món...La minuciositat de la seva elaboració, la riquesa del material, la seva suggeridora bellesa ens remetent a una època en la qual prevalien els valors còsmics, la permanent interconnexió amb altres dimensions que marquen els cicles de la vida a la terra.

L'ambient a l'autocar és el típic d'un divendres a la nit en què l'important és emborratxar-se i ballar a ritme de *cúmbia* perquè explotin els sentits. Però aquesta música estrident i pesada comença a fer-se insuportable a mesura que transcorre el temps. Quan li demano al conductor que baixi el volum, la seva expressió es torna d'empipament. He tocat sense voler un tema tabú en una societat on l'alcohol i l'exagerada algaravia és l'habitual *via d'escapament* per als qui han perdut qualsevol tipus d'esperança.

Per fi hem sortit d'aquella mola de ciment i tova interminables i ens endinsem entre una campanya escassament habitada. Cap a les quatre de la matinada, una punxada a la roda ens obliga a fer una aturada enmig del no-res. Tanmateix els arbustos i matolls baixos, que semblen formes fantasmagòriques que sorgeixen de la foscor, tot just aconseguen espantar en comparació del *món sense llei* del trist asfalt bogotà.

El Montserrate, constitueix com el seu nom indica una rèplica de Montserrat en versió colombiana. Situada a escassos quilòmetres del nucli urbà, la muntanya és un important focus de peregrinació en honor de la Santa Patrona. La senzilla capella que s'alça a la part alta del cim, allí on l'oxigen comença a escassejar, es troba plena de gom a gom d'espelmes enceses i nombrosos objectes litúrgics. Al peu de la porta, una indigna amb expressió indolent es dedica a vendre estranyes estampetes en les quals es veu a

Panoràmica de Bogotà

la verge ornamentada amb tota mena de pedres precioses.

Resulta també curiós que les principals vies d'accés al lloc siguin un tren aeri o un tren cremallera amb el qual l'excursió resulta estranyament familiar. Prop de la sortida de l'aeri s'alça un dels millors restaurants de la ciutat, que destaca per les seves belles terrasses que ofereixen magnífiques vistes de la ciutat. És aquest, l'habitual lloc de reunió de l'elit de la capital, on es tracten negocis, se signen acords i es pren el pols a la vida nacional.

Naira, bella i radiant, vestida amb les seves millors gal·les m'explica des d'aquell mirador la divisió *no escrita* que sofreix la ciutat entre el nord: burgès, conservador, emprenedor i europeu i el sud: deprimat, marginal, caòtic i tercermundista. Dos espais distints que conflueixen en un centre fracturat. Dos microcosmos tancats, aliens a tot i que tenen aquell centre històric com autèntic camp de batalla en la resolució dels conflictes.

M'hagués agradat anar amb cotxe cap a aquell sud prohibit per a fer-hi una ullada a través de les finestretes com vaig fer, no fa tant, amb les faveles apostades en un morrot de Rio. Però Colòmbia no és Brasil, i ningú no pot aventurar-se a entrar en una zona on ni tan sols s'atreveixen a fer-ho les forces policials.

El local és extremadament elegant igual que la cèlebre pel·lícula *Allò que el vent s'endugué*. Ens asseiem al costat d'un piano de cua que presideix el saló i els il·lustres comensals. Allí converso amablement amb càrrecs del govern que creuen trobar-se amb

un respectable home de negocis. Se'm confon amb un d'aquells empresaris que ve a realitzar una política d'inversió o a estar al corrent del volum de la importació-exportació. Ningú no sembla entendre el més simple i és que Colòmbia tot just viu del turisme i per a ells la capital és només una urbs en la qual solament val la pena enriqueix-se.

Entre converses banals, barrejades amb l'aroma produïda pels havans o les conegudes copes de conyac, es debat una societat criolla hereva de les més rànies tradicions colonials. Són continuadors de la manera de fer hispana, els quals promogueren la més alta corrupció i la creació d'una política populista que viu d'esquena al país. Un món pervertit i pervers on la paraula *ètica* va ser esborrada del mapa, tot creant una altra espècie de tribu humana d'accentuat paral·lelisme amb la tristament endèmica dels barris marginals.

Arriba el moment del compte i com bon cavaller espanyol no admeto a discussió que he de pagar-lo íntegrament, davant l'expressió sorpresa del rostre de Naria, així que afluixo els pesos i em sento com el protagonista d'aquelles velles pel·lícules de Hollywood davant les belles Escarlates Oharas de torn.

Per *art de màgia* l'autocar reprèn el pesat trajecte a trenc d'alba i s'entrelluquen els primers camperols que amb els ases carregats de sacs es dirigeixen cap al mercat. La musiqueta torna a sonar i ens acompanya fins a Pitalito, població situada a 20 quilòmetres del centre arqueològic de San Agustín.

Ens aturem en el centre mateix de la plaça. Entre les acolorides parades de fruites exòtiques i els saquets de safrà, descarrego l'equipatge ja que el conductor se sent esgotat i no vol o no pot continuar. Cansat també, busco per aquell mercat ambulant un taxi que em permeti continuar el trajecte, mentre contemplo el que sembla ser tot un plaer visual i olfatiu. No he d'esperar gaire perquè

aparegui i es pari enfront de la parada de melons i és que la notícia de l'arribada al poble d'un estranger ha corregut com la pólvora. Entre l'algaravia del mercat, el vehicle s'obre pas a cops de botzina en direcció a la mítica San Agustín.

De pressa, camino ràpid, però sense córrer, lleuger, sense detenir-me, entre aquells foscos carrerons que a les vuit de la tarda s'han transformat en un món sense llei. Encara no m'explico com després d'acomiar-me de Naria en un de tants centres comercials situats al nord de la ciutat, se'm va ocórrer prendre un autobús en direcció al centre. Això es pot considerar normal en qualsevol ciutat del planeta, però a Bogotà adquireix tints d'audàcia.

Aquells barris, tot just sense llum elèctrica, s'han convertit en el regne nocturn de les prostitutes i dels macarrons o delinqüents que situats per les cantonades esperen com voltors les desventurades preses que es creuen pel camí.

En aquells moments les idees giren vertiginosament, penso que tindria més possibilitats si creués entre l'escamot islàmic que per aquells sòrdids llocs, trist reflex dels baixos fons. Noto la irremeiable conseqüència del desarrelament cultural que comporta la desraó i el caos. Allí, com a representants d'una gran cultura pot ser que fóra possible un diàleg en el qual tingués cabuda una certa ètica.

Els fanals vermells de dos bars de mala mort serveixen per a indicar que em trobo a les portes de l'hotel. Sense dubtar-ho un instant entro com una exhalació, m'obro pas pel

Propaganda policial

grup de parelles eventuais que guarden torn a la petita recepció i agafó la clau. Ara he tornat a connectar el petit transistor en la mateixa emissora de veu ensucrada, a través del seu so és quan per fi comprenc que estic fora de perill.

Les meves mans estan esteses a la capota del cotxe, mentre observo silenciosos com el policia m'escorcolla buscant algun tipus d'arma. El seu company exhibeix la metralladora, atent a qualsevol acció sospitosa dels dos ocupants d'aquell taxi provinent de Pitalito. És aquesta una zona de guerrilla o, dit d'una altra manera, una guerra larvada que tot just surt en els noticiaris, però que provoca la fricció entre dos autèntics exèrcits. El control policial ens ha aturat en un encreuament muntanyenc a quatre quilòmetres escassos de San Agustín i fins i tot en aquella apartada zona s'intueix que la violència és present en tot el que regeix la vida quotidiana. La guerrilla, les potents bandes de narcos i el constant terrorisme d'Estat són els tres pilars que la sustenten i que fan que la població visqui un present miserable i amb poques opcions de canvi si no és per a empitjorar.

Els *rumbeaderos* de la capital són unes casetes de planta baixa situades a la zona burgesa. Tanmateix la seguretat és màxima i no deixes de tenir la sensació d'entrar en una gàbia daurada on la gent intenta divertir-se al so de les músiques autòctones. La beguda corre per tot arreu, però a diferència d'altres espais, tot allí és de marca. La gent llueix les seves millors gal·les i intenta evadir-se de la tensió latent que existeix en aquesta ciutat cruel. Tanmateix, malgrat la llibertat de passejar per una illa de cases sense por de ser escomès, no valia la pena que el taxista se saltés els semàfors en vermell davant el temor dels assalts, ni pagar una entrada amb barra lliure al club d'alcohòlics, quan veig la tremenda superficialitat que provoca el luxe i les aparences, aquesta mateixa superficialitat que pretén ignorar el món real. I és que aquests potentats d'expressions vàcues són presoners del seu propi poder i

Panoràmica amb el Montserrate

no deixen de conviure en una gran presó que ells mateixos han creat, són el fruit de la seva desmesurada ambició la qual ha originat tals monstres. No perdo gaire temps en aquell lloc i torno a endinsar-me en el món real.

Em vaig prometre a mi mateix que aniria al millor hotel del poble, l'ocasió ho mereixia. Als afores vaig trobar la meva particular *àrea de descans* després d'aquest ardu trajecte.

Finalment hi he arribat, abandonant per molt temps la selva de ciment i fang. Era l'hora del merescut descans i quan em disposava a entrar a la cambra, un camperol des del lluny em va formular una proposta que no podia rebutjar: muntar a cavall per la serra de la Magdalena. Era l'altra Colòmbia.

En la relació dels viatges, igual que ocorre a la vida, s'intenta de reforçar els aspectes positius i ocultar els defectes, sembla que el més important sigui donar una imatge de cara a la galeria encara que aquesta sigui irremeiablement falsa. En aquest relat he volgut contar-vos una història que no explicaria cap agència de turisme, però que al mateix temps per la seva cruesa resulta inesborrable. M'agraden les històries de fracassats, a la meua us he parlat de l'absència, dels que no guanyen, d'una vida en la qual tots perden: els rics i Naria que viuen reduïts en els seus guetos, els pobres en la seva desesperança, els marginals en la seva bogeria, l'escamot i la policia en una espiral de violència sense fi i fins qui subscriu l'article que va perdre la seva càmera i pot ser que alguna cosa més es deixés pel camí.

JOAN MOLES I ORMELLA (I)

Josep Gallart

En diverses ocasions, en la sèrie d'articles sobre la història de les escoles d'Artesa de Lleida, publicats en els números anteriors de *La Femosa*, ens hem referit a l'important paper que va tenir en Joan Moles i Ormella en la concessió de la subvenció de l'Estat per la construcció de les escoles, o en les gestions fetes en el Congrés de Diputats o davant dels ministres per tal que s'aprovés la construcció de la nova carretera de Lleida a Castellans, o la d'Artesa a Cogul, o la millora del camí d'Artesa a l'estació de ferrocarril de Puigverd. Un personatge que va ser molt estimat per la gent d'Artesa, al que fins i tot l'Ajuntament li va dedicar un carrer i del qual m'agradaria esbossar-vos els trets més importants del seu perfil biogràfic.

Joan Moles i Ormella va néixer a Barcelona, al barri de Gràcia, el 25 de juny de 1871, fill de Pere Moles i Alrich i Maria Ormella i Figuerola. Va cursar el batxillerat a l'Institut de Barcelona i la carrera de dret a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona. En les eleccions municipals de novembre 1901 va ser elegit regidor per l'Ajuntament de Barcelona pel bienni de 1902-1903, en la candidatura republicana, un consistori, que va tenir el mèrit d'ésser el primer de parlar en català a les sessions i que estava format per persones d'una gran vàlua política i intel·lectual com Francesc Cambó, Jaume Carner, Ildelfons Sunyol, Josep Puig i Cadafalch, entre altres. Els regidors més joves d'aquell ajuntament, que eren Cambó i Moles, confeccionaren el cartipàs municipal i aconseguiren excloure els candidats mormonics de les tinències d'alcaldia. En aquest ajuntament, que estava presidit primer per Joan Amat, després per Josep Monegal i més tard per Guillermo de Boladeras Romà, Joan Moles fou tinent d'alcalde i president de la Comissió d'Hisenda. L'elecció de regidor de l'Ajuntament barceloní la revalidar pel bienni de 1904-1905, un consistori presidit per Gabriel Lluch Anfruns i després per Ròmul Bosch Alsina, en el que continuà essent tinent d'alcalde i president de la Comissió d'Hisenda.

Joan Moles va tenir una gran amistat amb mossèn

Jacint Verdaguer, la qual nasqué en la defensa a ultrança que va fer de l'insigne poeta quan entre 1895 i 1898 fou perseguit, enclaustrat, calumniat, acusat de boig i suspès d'exercir el sacerdoci. Moles va ser l'inspirador i impulsor d'un moviment popular de defensa del poeta; així mateix mobilitzà influències i reuní els psiquiatres de Barcelona que van subscriure per unanimitat que Verdaguer era una persona mentalment sana. En aquells temps difícils va ser el defensor i l'amic incondicional de poeta, amb qui feia llargs passejos per Barcelona i un cop demostrada la seva salut mental va fer que obtingués la presidència dels Jocs Florals de Gràcia, en els quals Moles era secretari. El discurs de mossèn Cinto, en aquests jocs florals, va ser un èxit ressonant, la seva aparició a l'escenari va ser acollida amb una ovació que va durar deu minuts, prova de l'estima que li tenia la gent. Aquest fet va ser l'inici del redreçament del poeta i sacerdot; així el 1898 li retornen les seves facultats sacerdotals i és destinat a l'església de Betlem, tot i que amb un sou miserable. Fruit d'aquesta amistat, l'any 1897, mossèn Cinto, va celebrar el matrimoni de Joan Moles amb Lluïsa Marquina, germana del poeta i dramaturg Eduard Marquina, amb la que va tenir quatre fills (Joan, Maria, Lluís i Manuel) i també en el darrer testament dictat pel poeta, la nit de la seva mort, el va nomenar marmessor testamentari dels seus béns, juntament amb Rafel Baster, Ramon Turró i mossèn Josep Costa. Un cop esdevinguda la mort de mossèn Cinto, el 10 de juny de 1902, d'acord amb els altres marmessor i de l'alcalde, Joan Amat, va fer possible que el seu cos fos exposat al Saló de Cent de l'Ajuntament i que se li construís una sepultura digna al Cementiri Nou. A l'enterrament van assistir més de 100.000 persones. La seva mort li tornà la grandesa i el seu enterrament fou un gran acte multitudinari, Barcelona no havia vist mai, fins aleshores, una manifestació de dol tan grandiosa i espontània. La carrera política de Joan Moles a les comarques de Ponent es va iniciar amb les

eleccions generals del 21 d'abril 1907, on fou elegit diputat pel districte electoral de Lleida pel moviment polític de Solidaritat Catalana, amb un 74,12 % dels vots escrutats, enfront del 24,80 % obtingut pel candidat conservador Lluís Ferrer-Busquets, hisendat i director de la Societat del Canal d'Urgell. En aquestes eleccions, així mateix, fou elegit diputat Francesc Macià, també per Solidaritat Catalana, pel districte electoral de les Borges Blanques.

La Solidaritat Catalana (1906-1909) neix com a reacció a l'ambient anticatalanista fomentat pels governs liberals de Montero Ríos i Segismundo Moret. Va ser un moviment unitari de grups i partits catalanistes que va sorgir arran de la *Llei de Jurisdiccions* del 1906, una llei elaborada pel govern de S. Moret, que feia dependre de la jurisdicció militar tots els delictes contra l'exèrcit i la pàtria, amb inclusió dels ultratges a llurs símbols i emblemes i també les apologies d'injúries. Una llei pensada, en molts punts, per a reprimir el catalanisme, amb equívocs tan greus com que l'ús de la senyera catalana, no reconeguda oficialment, podia ser considerat delictiu. A Catalunya com a oposició a aquesta llei es constitueix un ampli front de lluita format per la Lliga Regionalista, republicans, regionalistes, carlins, nacionalistes d'esquerres i federals per tal de lluitar en defensa de les aspiracions catalanes rebutjades per la política centralista. Aquest moviment unitari, el qual es va transformar en coalició electoral, va sofrir els seus alts i baixos i desaparegué amb els Fets de la Setmana Tràgica (1909). En les eleccions de 1907 es va produir el triomf aclaparador de Solidaritat Catalana, dels quaranta-quatre diputats que Catalunya elegia pel Congrés quaranta-un pertanyien a aquest moviment polític. Aquesta victòria electoral iniciava la fi del caciquisme arreu de Catalunya.

A les comarques occidentals de Catalunya els regionalistes, els federals, els catalanistes, els carlins, els integristes i els republicans s'aplegaren també en aquest moviment, però no va ser fins el 18 de març de 1907, un mes abans de les eleccions, en que acordaren constituir a Lleida la Junta Provincial de Solidaritat, integrada per tres representants de cada força política. Els membres d'aquesta junta

prengueren l'acord de presentar candidats a tots els districtes de la província i celebrar el més aviat possible un gran míting de presentació dels candidats a Lleida. La Junta es va posar a treballar i ben aviat aconseguiren la proclamació de candidats, la redacció d'un manifest unitari i l'organització del míting de Lleida. En la proclamació dels candidats s'adonaren que "*no existien en la província candidats del país amb el prestigi i autoritat necessària per concitar al seu favor un moviment decisiu de l'opinió electoral*", ja que els que donaven suport al moviment solidari eren gent jove que s'iniciaven en la política. Per això es va buscar polítics amb prestigi que tot i no haver nascut en aquestes comarques hi tinguessin forts lligams, per aquest motiu es va triar com a candidat de Solidaritat Catalana pel districte de Lleida a Joan Moles, que tot i el seu origen barceloní tenia forts lligams amb les Terres de Ponent. La tria d'en Moles va ser un gran encert com ho demostra la vinculació que va tenir des d'aquell moment amb aquestes terres, la defensa que sempre va fer dels seus interessos i problemes a les Corts o davant els ministres. En aquest aspecte un article del periodista Rafael Moragas, publicat al diari el Mirador del 19 de gener de 1932, deia que "*en Moles és nascut a Gràcia i ha fet pels lleidatans més que s'hi hagués nascut al carrer de Blondel*". La campanya electoral dels candidats de Solidaritat Catalana va ser molt intensa durant les tres setmanes que faltaven per les eleccions. Segons Romà Sol i Maria del Carme Torres a *Lleida i el fet nacional català (1878-1911)* (pàg. 254) "*Solidaritat es va estendre per tota la província i els actes es multiplicaven per tot arreu. No hi va haver poble gran o petit, al que no arribés la seva veu. Tothom hi assistia i donava suport amb la seva presència a l'esperit renovador.*" En les eleccions del 21 d'abril de 1907 el triomf de Solidaritat Catalana fou clar i net en tots els districtes electorals. Aquest triomf representava el trencament amb el caciquisme i afirmava la catalanitat de les terres de ponent, que es sumaven a la política de redreçament català que s'havia iniciat al país i també l'afloreament de la força de la joventut del partit nacionalista republicà.

(Continuarà)

RESULTATS DE L'ESTUDI SOBRE CENTRES D'ACOLLIDA D'ANIMALS, ENCARREGAT PEL DEPARTAMENT DE MEDI AMBIENT

El dia 11 de juliol es van donar els resultats de l'estudi que els agents rurals havien fet sobre el tema de l'abandonament i pèrdua de domèstics als representants dels diferents centres d'acollida de Catalunya, convocats a Barcelona a la seu de la Direcció General del Medi Natural.

El total de **centres d'acollida de Catalunya és de 111**, dels quals se n'ha enquestat 107, és a dir el 95%. A les comarques de Barcelona n'hi ha 72, a Girona 10, a Lleida 10, a Tarragona 4 i a les terres de l'Ebre 11, dels quals un **64% són privats**, però sense ànims de lucre, mantinguts per socis i simpatitzants. **La resta són de Consells comarcals, Ajuntaments o tenen acords i convenis signats amb Ajuntaments** i se'ls subvenciona tot o part de les despeses, en aquest sentit **n'hi ha un 50%**.

Anualment **s'abandonen o es perden a Catalunya més de 28.000 animals domèstics** (gats i gossos) **25.000 són gossos**. Val a dir que aquests són els que s'han recuperat en protectores, però n'hi ha un bon munt d'incontrolats que no se sap què se n'ha fet (morts en accident per les carreteres, d'inanició... adoptats espontàniament pels ciutadans..., usats en lluites i baralles... No cal dir que la quantitat de gats encara és més aproximada, són més independents i campen pel seu aire, molts cops amb bastant mala sort.

Si ens centrem amb el tema dels gossos, **cada any se n'adopten des de les diferents protectores uns 15.000**, per tant queda un **romanent anual de 10.000 animals** que se sumaran al de l'any següent i saturaran les places dels diferents centres fins a límits extrems, ja que entre totes les protectores només hi ha 10.600 places. També hi ha **adopcions internacionals 4%**, cap a Europa (Alemanya, Suïssa, Bèlgica...) o EE UU, sobretot galgos.

D'acord amb els **resultats d'aquest estudi**, s'ha creat una **comissió de seguiment** del tema, també s'han incorporat més **mesures per fer més efectiva la llei de protecció dels animals**. Entre altres cal destacar les següents:

-Tenir un registre únic i oficial de domèstics amb possibilitats de ser consultat per gent relacionada amb el

tema. Això seria molt eficaç de cara a les dades d'amos d'animals xipats i que semblen il·localitzables.

-més control sobre el cens d'animals dels ajuntaments.

-obligatorietat de donar els animals esterilitzats per part de les protectores i de les botigues de venda d'animals.

-Qui perd un gos hi haurà un termini de 48 hores per denunciar-ho si no es considerarà abandonament.

L'Alternativa hi assistí en representació de les diferents protectores que existeixen a la ciutat de Lleida i presentà una instància on es demanava:

-Fer efectiva la subvenció concedida per al 2005.

-Agilitzar la construcció de la Protectora Comarcal del Segrià i per a la qual hi ha concedida una subvenció de 600.000 euros.

-Que es doti els ajuntaments de pressupost i informació per poder complir amb la normativa ja que els responsabilitza dels animals abandonats o perduts.

-que es facin campanyes de sensibilització d'una manera regular

-Que s'apliqui la llei per als maltractadors ja sigui per deixadesa (inanició, situació de patiment...) o per violència directa (maltractes físics o psíquics, abandonament...)

Per al 2006 també tenim concedida una subvenció. Si es fessin efectives seria el moment de fer el **pati per als animals acollits** al nostre centre, ja que es passen els dies i les nits tancats. També es podrien millorar les condicions de les gàbies ja que ara només tenim 3 espais i els animals territorials no poden conviure ja que es barallen; amb la millora podrien ser sis, cosa que donaria més possibilitats d'incorporació ràpida evitant posteriors problemes: atropellaments, deteriorament...

A la reunió tot i que no hi havia representants de totes les protectores, l'assistència va ser força important, més de 75 persones d'ambdós sexes i de variades edats. Molts van prendre la paraula i van parlar molt encertadament. Vam constatar també que cada cop hi ha més ajuntaments, com el nostre per exemple, que es fan responsables del que la normativa exigeix i col·laboren

amb diferents acord i convenis amb les protectores. Encara que hi ha també alcaldies que estan a les beceroles del tema i després sorgeixen problemàtiques com la dels gossos ensalvatgits de Boumort i que van provocar la mort de 30 ovelles.

Pel que fa a l'administració de la Generalitat, ara, gairebé dos mesos després de la reunió, encara estem esperant el compliment de les promeses que ens van fer entre les quals hi ha el pagament urgent de la subvenció del 2005 i sense la qual no es poden tirar endavant els projectes per millorar l'activitat.

QUÈ FARIES TU?

Yolanda Liarte Teixidó

A les portes d'una nova guerra... matant en nom de la *llibertat; contra el terrorisme...* una es pren la llicència de dubtar de moltes de les notícies que circulen per alguns mitjans de... *comunicació?*

Jo sóc la primera que condemna als terroristes, les armes, la violència, la intolerància;... i moltes d'altres coses que sé que a molts els convé, i molt!!, que continuïn existint entre nosaltres. Però em fico ..., i que *algú* no vulgui que m'hi trobi!!; en la pell d'aquella gent... Com cada dia, surto a cridar en contra del terrorisme i a favor de la pau; Desitjo que aquests senyors i senyores, que només causen dolor i sofriment als altres, deixin de matar, encara que aquests altres no ens vulguin al nostra país i ens vulguin fer marxar.

Són terroristes; lluiten pel mateix que lluito jo, però no m'agrada la seva manera de fer-se sentir. De mi tan sols se senten paraules; d'ells tan sols se senten plors: i hem fa ràbia; són del meu país, i si en el teu país hi ha terroristes, es creuen que tots, inclús jo, som terroristes, ... i no és així...

Però un dia veig aquella gent que, en nom de la *llibertat*, entren al meu poble..., tiren les cases dels meus veïns a terra;... els hi prenen tot en deu minuts; ... s'han quedat sense res...; diuen que són terroristes!! ... estan boixos!! Són els meus veïns, els conec de tota la vida, mai farien mal a ningú, creuen en una pau duradora i real; I ara els hi ha robat tot; fins i tot el seu propi país...

Fa uns dies han bombardejat el meu poble; ... diuen que hi ha terroristes... i jo tan sols veig el terra tacat de sang, sang dels meus veïns;...sang

dels meus amics; ... sang del meu germà...

El meu germà tenia set anys; ... el meu germà volia que tots fóssim amics... El meu germà, de gran, volia ésser metge per poder salvar vides... I ara el meu germà jeu al terra amb el cos, sense vida, destrossat...

L'han mort!! I per la tele es parla d'un èxit absolut, doncs *han aconseguit afeblir el mal amb aquest cop d'efecte; tots els morts són terroristes. Èxit absolut!!*

No!! El meu germà no era terrorista!! S'han equivocat!! I ho saben i tot i així no rectifiquen. Atacaran un altre poble i mataran més innocents.

En mi comença a néixer un sentiment que no coneixia... *VENJANÇA!!*

I llavors és quan s'acosta aquell senyor...; quan et diu que no hi ha dret; que t'has de venjar...; en nom del teu país; ... en nom dels teus amics morts; ... en nom del teu germà... T'has de fer terrorista!!...

I jo hem miro el cos del meu germà tapat amb una manta.. i em pregunto...

Què he de fer?

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament	973 167162	V3 Hospital Veterinari	639367888
Assistent social: dimecres alterns	973 167315	Adreça electrònica: lafemosa@artesa-de-	
Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9 h		lleida.xctl.net	
Farmàcia	973 167204	Metge	973 167291
Biblioteca: dimarts i dijous de 6 a 8 de la tarda		Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els	
La Femosa	973 167874	festius tot el dia	973 142029 / 973 142033
Veterinari de la Protectora Local:		Museu	Hores convingudes (Ajuntament)
Jaume Armengol	626869616	Taxi	973 167325

Horari dels autobusos que paren a Artesa				
LLEIDA a ARTESA			ARTESA a LLEIDA	
De dilluns a divendres				
11 h		Matí	7 h 10 min	
12 h			8 h	Cogul
13 h 15 min	Albagés - Cogul			8 h 20 min ESO
			9 h 40 min	
			12 h 10 min	
3 h	Durant el curs	Tarda	3 h 30 min	
4 h	Durant el curs		4 h 15 min	Cogul
5h 20 min	Puigverd		4 h 30 min	
6 h 30 min			5h 45 min	Puigverd
7 h 30 min	Albagés - Cogul			
8 h 30 min				
dissabte				
11 h		Matí	8 h 10 min	
12 h			9 h 45 min	
13 h 15 min			12 h 10 min	
7 h 30 min		Tarda	4 h 30 min	

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

Solució al sudoku

7	2	6	3	4	8	5	1	9
1	9	3	6	7	5	8	2	4
8	5	4	2	9	1	6	3	7
9	3	2	1	5	4	7	6	8
6	7	8	9	3	2	1	4	5
4	1	5	7	8	6	2	9	3
3	4	1	5	2	7	9	8	6
5	6	9	8	1	3	4	7	2
2	8	7	4	6	9	3	5	1

Sol·lució al problema d'escacs:

Les blanques fan escac i mat amb un sacrifici de dama i les negres no poden fer res per evitar-ho.

1.Dxh7+, Rxh7; 2. Th5+, Rg7; 3. Ah6+, Rh7; Af8++

Edita l'Agrupació Cultural
La Femosa,
carrer dels Gallart, 7
25150. Artesa de Lleida
Tl. 973167874

Aquesta publicació local
rep el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCs

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

